

СТАНОВИЩЕ

от Златомира Георгиева Костова, дпс
доцент в Пловдивски университет “Паисий Хилендарски”

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **„професор“**
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.2. Психология (Социална психология)

В конкурса за „професор“, обявен в Държавен вестник, бр. 96 от 17.11.2023 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра Психология към факултет Педагогически, като кандидат участва Доц. д-р Юрий Павлов Янакиев от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № РД-21-72 от 16.01.2024 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в ПУ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология (Социална психология), обявен за нуждите на катедра Психология към Педагогически факултет.

За участие в обявения конкурс е подал документи доц. д-р Юрий Павлов Янакиев - единствен кандидат в конкурса.

Представеният от Юрий Павлов Янакиев комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

Кандидатът доц. д-р Юрий Павлов Янакиев е приложил 31 научни труда от които: 1 монография, 1 публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"; 2 студии, 22 статии, 2 университетски учебника и 3 учебни помагала. Разпределението на научните трудове в страната и в чужбина е: 27 в страната и 4 в чужбина.

От 2009 година доцент Янакиев е преподавател в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, като последователно преминава своето академично развитие през научните степени в областта на Социалната психология до доцент през 2015 година, в катедра „Психология“. В годините заема различни административни позиции във Факултета: през 2011 - Директор на Университетски център за доброволци; Заместник-декан (2015-2019г.); научен секретар (2012-2015г.) и факултетен координатор по програма „Еразъм+“ (2011-2019г.) на Педагогическия факултет; Главен редактор на списание „Психология на развитието“ (от 2020г.). От 2021 година е ръководител катедра „Педагогика и психология“ към ДКПРПС и Директор на Лаборатория по експериментална психология и невронауки (от 2022г.). Ръководи две магистърски програми: „Психология на управлението“ и „Училищна психология“.

Видимо е, че професионалният път на доцент Янакиев е свързан със стремеж към изграждане на академичната визия на катедра „Психология“, както в национален, така и в международен контекст. Енергичността и творческата инициативност на колегата са завидни и нестихващи.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата.

Оценка на учебно-педагогическа дейност и подготовка на кандидата

Кандидатът е извел лекции в бакалавърска програма: Социална психология I и II част; Психолингвистика; Стрес и стратегии за справяне със стреса, и в магистърски програми: Социално знание и поведение; Стрес и психично здраве; Мотивация и поведение; Психология на оптималното преживяване; Резилиънс. Има публикувани три учебни пособия, които отговарят като съдържание на учебните дисциплини, извеждани от кандидата. За последните пет години академична дейност доцент Янакиев е провел научно ръководство на успешно защитили: четири дипломанта в бакалавърска степен, 14 дипломанта в магистърска степен и един докторант. Активността му е свързана и с преподаване по програма „Еразъм+“, на гостуващи студенти в Пловдивския университет по програмата по специалността на френски и английски език.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва:

- *По вид*: монография – 1 брой; публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" 1 брой; статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация- 4 броя; статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 18 броя; студии, публикувани в реферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове -1 брой; студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове -1 брой; университетски учебници– 2 и университетски пособия – 3 броя.
- *Според език на написване*: на български език – 25 броя; на английски език – 5 броя и на френски език -1 брой.
- *По брой съавтори*: самостоятелни – 13 броя; с един съавтор – 11 броя; с двама съавтори – 7 броя.

Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

Приносите в представените научни трудове, могат да бъдат обединени в няколко тематични области: психосоциални измерения на стреса и бърнаут синдрома; агресия, стереотипи и дискриминация в училищна среда; междуличностни отношения; креативност и социална идентичност.

Доц. Янакиев представя като основен хабилитационен труд: *Диагностика на бърнаут синдром при педагогическите специалисти. Стратегии за справяне с хроничния стрес на работното място* (2023). В монографията, която е второ, преработено издание, се обединяват две предходни изследвания, мащабни по своята същност. Актуалността им е свързана, както с темата, така и с времето на провеждане - през последните пет години. Тези изследвания по своята същност са интегрален и систематичен подход за диагностика, превенция и управление на психосоциалните рискове от бърнаут синдром за развитие на психологически резилиентс при педагогическите специалисти. Този подход е концептуално първи по рода си, свързан с национално представително проучване в България. Доказателства за приложните приноси в този труд (в национален и в международен контекст) са създаването на наръчник за диагностика и прилагане на техники, упражнения, тренинги и стратегии за повишаване на пси-

хологическия резилиънс при учителите, който е преведен на английски, италиански, гръцки и немски език. Разработени и валидирани са инструменти за изследване на нивата на бърнаут и самооценка на резилиънса при учителите. Кандидатът извежда централна концепция за усещането за щастие в личния и професионалния живот на преподавателя, което неминуемо рефлектира върху качеството на учебния процес и оттам – върху благосъстоянието на неговите ученици. Това е социално значима тема, тъй като намаляването на психосоциалните рискове и стреса на работното място и изграждане на психологически резилиънс при педагогическите специалисти е от решаващо значение за професионална мотивация и реализация на учителите и задържането им в системата на образованието, последващо кариерно развитие и лично и семейно благоденствие.

Принос за научното разбиране на психосоциалните измерения на стреса и бърнаут синдрома е публикувания университетски учебник, който осигурява достъп до утвърдените в практиката методи и средства за справяне с психосоциалния дистрес в ежедневието на съвременните хора. Друг принос е публикуването на университетско учебно пособие, съобразено със съдържанието на дисциплината „Стрес и психично здраве“. Кандидатът участва в съвместни проучвания в екип със специалисти от клинични медицински специалности, изследвайки измеренията на стреса в условия на Covid-19 и при онкологични пациенти. Статията му в съавторство: „*Burnout Syndrome in Physicians*“ 2019, е цитирана 21 пъти в научни издания, реферирани и индексирани в световна база данни.

Друг принос с научно-приложно значение е мащабното национално проучване на ученици от първи до дванайсети клас за разграничаване на формите на агресивното поведение и изследване на нагласите на училищните ръководства в България по отношение на създаването на безопасна и позитивна училищна среда.

Разкрити са актуални тенденции, които настъпват в семейната среда в контекста на глобалните психосоциални промени. Демонстрирани са функционалности за подобряване на груповата кохезия в междуличностните отношения.

Научен принос е подходът на изследване на артистична креативност, обвързана с личностното развитие и процесите на съзряването и старостта в статията: *Артистична креативност и личностно развитие: автопортретите на Рембранд като визуална автобиография* (2016).

Представените цитирания са общо 100 на брой. Цитируемият индекс за последните пет години на кандидата е 3. По съдържание обстойни са **25** от цитиранията са в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. **31** от ци-

тиранията са в монографии и колективни томове с научно рецензиране. **44** цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране от участници в студентски форуми. Последното прави впечатление за изключителната активност на доц. Янакиев и в работата си със студенти.

3. Оценка на личния принос на доц. д-р Янакиев

Цялостната представена научна продукция се отличава с висока академична култура и компетенции в областта на социалната психология. Валидна е умелостта му в работата с научни факти, анализ и интерпретация на получените резултати от изследователската си дейност. На тази основа са и значимите научно-практически му приноси.

4. Критични забележки и препоръки

Нямам препоръки.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от доцент д-р Юрий Павлов Янакиев **отговарят на всички на** изисквания(та) на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил **значителен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и „доцент“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на доцент Янакиев **е несъмнена**.

Постигнатите от *кандидата в конкурса* резултати в учебната и научно-изследователската дейност, **напълно** съответстват на минималните национални и допълнителните изисквания на Педагогически факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Педагогически факултет за избор на доцент д-р Юрий Павлов Янакиев на академичната длъжност „професор“ в ПУ

„Паисий Хилендарски“ по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни,
професионално направление 3.2. Психология (Социална психология).

04.03.2024г.

Изготвил становището:

гр. Пловдив

(подпис)

.....

(Доц. Д-р Златомира Костова)